

Kemikaalit ja kemikaalitietous

► Monissa pienissä yrityksissä käsitellään ympäristölle haitallisia kemikaaleja ja aineita. Yrityksen henkilöstön on oltava tietoinen näiden aineiden vaikutuksista ihmiseen ja ympäristöön. Tässä kortissa käydään läpi kemikaaleihin ja aineisiin liittyviä yleistietoja. Polttoaineista ja öljytuotteista sekä niiden käsittelystä on laadittu erillinen kortti.

Yritys:	Ryhmä/arvioija:
Tarkastelun kohde:	Päiväys:

Arvioi yrityksen kemikaalitietoutta ja kemikaalien hallintaa. Arviointiasteikko: kyllä = asia on kunnossa, ei = asia ei ole kunnossa vaan vaatii toimia, ei koske meitä = siirry eteenpäin. Kirjaa kaikki ei -vastaukset työvälinesarjaan sisältyvälle riskienhallintatoimenpiteiden yhteenvetolomakkeelle, jotta ne eivät unohdu. Täytä lomakkeelle myös syyt, seuraukset, toimenpiteet ja vastuuhenkilöt.

Tarkastele alla olevia kysymyksiä kaikkien seuraavien aineiden osalta:

- Raaka-aineet
- Puolivalmisteet
- Valmisteet
- Apuaineet
- Kaasut
- Jätteet
- Alihankkijoiden, urakoitsijoiden aineet

Yleistä kemikaaleista ja aineista

	Kyllä	Ei	Ei koske meitä
Onko kemikaalien käsittelyä ja varastointia hoitava henkilö nimetty?	☐	☐	☐
Onko kemikaalitietojen hankinta ja ylläpito järjestetty?	☐	☐	☐
Onko työohjeissa huomioitu kemikaalien käyttö?	☐	☐	☐
Onko henkilöstö saanut koulutusta kemikaaliasioista?	☐	☐	☐
Selvitetäänkö kemikaaliasiat perehdyttämisen ja työhönopastuksen yhteydessä?	☐	☐	☐
Onko kemikaali- ja ympäristölainsäädännön muutosten seuranta järjestetty?	☐	☐	☐
Pidetäänkö kemikaaleista vaarallisuusmerkintöineen ajantasaista lueteloa?	☐	☐	☐
Tarkastellaanko uusien kemikaalien valinnassa ja käyttöönotossa terveys-, turvallisuus- ja ympäristöasioita?	☐	☐	☐
Onko selvitetty, voidaanko nykyisin käytettäviä kemikaaleja korvata haitattomammilla aineilla?	☐	☐	☐

Käyttöturvallisuustiedotteet ja varoitusmerkinnät

	Kyllä	Ei	Ei koske meitä
Onko kaikista kemikaaleista käytettävissä ajantasalla oleva käyttöturvallisuustiedote?	☐	☐	☐
Onko käyttöturvallisuustiedotteiden sisältämistä tiedoista järjestetty koulutusta kemikaalien käyttäjille?	☐	☐	☐
Onko kemikaaliastioiden ja –pakkausten päällykset merkitty varoitusmerkinnöin?	☐	☐	☐

Kemikaalien käyttäytyminen

	Kyllä	Ei	Ei koske meitä
Onko selvitetty, mitä kemikaaleja ei saa varastoida keskenään?	☐	☐	☐
Tunnettaanko eri kemikaalien pahimmat mahdolliset reaktiot, jos ne sekoittuvat keskenään?	☐	☐	☐
Tunnettaanko kemikaalien haitalliset ominaisuudet ja käyttäytyminen normaali- ja häiriötilanteissa?	☐	☐	☐
Tunnettaanko kemikaalien reagointi tulipalossa sammutusaineille (vesi, hiilidioksidi jne.)?	☐	☐	☐
Tiedetäänkö, millaiset vuodot tai päästöt ovat mahdollisia (kaasumaiset, nestemäiset ja kiinteän aineen vuodot)?	☐	☐	☐
Onko vuotoriskien ennaltaehkäisemiseksi tehty riittävästi toimenpiteitä?	☐	☐	☐

Lisätietoja:

Esimerkiksi seuraavista Työterveyslaitoksen alakohtaisista oppaista löytyy lisätietoja kemikaaliasioiden hallintaan:

- Auto- ja huoltamokemikaalien turvallinen käsittely, 1999
- Graafisen alan kemikaalivaarat hallintaan, 1999
- Metallialan kemikaalivaarat hallintaan, 1999
- Pyykkärin kemikaalivaarat hallintaan – Opas kemiallisille pesuloille, 1999
- Rakennusalan kemikaalien turvallinen käsittely, 1999

Alakohtaiset oppaat antavat neuvoja kemikaalien turvallisesta käsittelystä sekä kemikaalivaaran arvioinnista ja hallinnasta yrityksissä. Oppaat sisältävät pääkohdat työ- ja ympäristönsuojelua koskevista asioista, jotka yrittäjän on tiedettävä ja joita tulee soveltaa käytäntöön.

Tietokantoja:

Työterveyslaitoksen www-sivuilta (<http://www1.occuphealth.fi/kemikaali/kemikaali.html>) löytyy kemikaalien vaarallisia ominaisuuksia ja turvallista käyttöä selvittäviä kemikaalikortteja (noin 850 kemikaalista). Onnettomuuden vaaraa aiheuttavat aineet -turvallisuusohjeet (OVA-ohjeet) löytyvät WWW-osoitteesta (<http://www.occuphealth.fi/tt/OVA/>). OVA-ohjeet on tarkoitettu kemikaaliturvallisuuden tiedonlähteiksi pelastuslaitoksille, ympäristönsuojeluviranomaisille, työterveyshenkilöstölle ja kaikille kemikaalien vaaroista kiinnostuneille. OVA-ohjeita on tehty 63 aineesta.

Ympäristöhallinnon sivulle (<http://www.vyh.fi/palvelut/yritys/yritys.htm>) on koottu yrityksille tietoa ympäristöasioista.